

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Ερ. Φ.: 396

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

**ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων**
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Δημήτρη Μπιάγκη
2. Βουλευτή κα Χαρά Κεφαλίδου
3. Βουλευτή κ. Βασίλη Κεγκέρογλου
4. Βουλευτή κ. Κώστα Σκανδαλίδη
5. Βουλευτή κ. Δημήτρη Κωνσταντόπουλο
6. Βουλευτή κα Ευαγγελία Λιακούλη
7. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
8. Υπουργείο Οικονομικών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 7171/10.6.2021 Ερώτηση με θέμα:
«Η πολτοποίηση των βιβλίων παραπτεμπει σε άλλες επτοχές»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 7171/10.6.2021 Ερώτησης των Βουλευτών, κ.κ. Δημήτρη Μπιάγκη, Χαράς Κεφαλίδου, Βασίλη Κεγκέρογλου, Κώστα Σκανδαλίδη, Δημήτρη Κωνσταντόπουλου, Ευαγγελίας Λιακούλη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού υπό την παρούσα πολιτική ηγεσία λαμβάνει μέτρα και υλοποιεί ετησίως σειρά δράσεων με στόχο την ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας και τη στήριξη του χώρου του βιβλίου εν γένει, των δημιουργών και των επαγγελματιών όλης της αλυσίδας του βιβλίου, αναγνωρίζοντας την πολιτιστική, εκπαιδευτική και κοινωνική σημασία και συμβολή του βιβλίου.

Στο πλαίσιο της συνολικής στρατηγικής που υλοποιεί το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Γραμμάτων της Γενικής Γραμματείας Σύγχρονου Πολιτισμού, αλλά και εποπτευόμενων φορέων του ΥΠΠΟΑ, όπως το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού (ΕΙΠ), εκπονούνται ειδικά προγράμματα για την προώθηση και εξωστρέφεια του ελληνικού βιβλίου, την ενίσχυση του οικοσυστήματος των ελληνικών γραμμάτων (συγγραφείς, εκδότες κ.α.) και την ανάπτυξη και διεύρυνση του αναγνωστικού κοινού.

Χαρακτηριστικό και πλέον πρόσφατο παράδειγμα των πρωτοβουλιών του ΥΠΠΟΑ για την ανάδειξη και προώθηση στο εξωτερικό της δυναμικής ελληνικής βιβλιοπαραγωγής, αλλά και την ενδυνάμωση της εξωστρέφειας της ελληνικής γραμματείας, είναι το νέο Μεταφραστικό Πρόγραμμα για το Βιβλίο, το οποίο φιλοξενείται στη πλατφόρμα GreekLit.gr, η οποία σχεδιάστηκε ως πύλη για το ελληνικό βιβλίο και την οποία θα διαχειρίζεται το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού (ΕΙΠ) (δείτε σχετικά το Δελτίο Τύπου του ΥΠΠΟΑ: <https://www.culture.gov.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=3864>).

Μέσω του νέου Μεταφραστικού Προγράμματος παρέχεται η δυνατότητα είτε για επιχορήγηση της μετάφρασης σε ξένη γλώσσα πλήρους έργου, που έχει γραφεί στην ελληνική, είτε για επιχορήγηση μετάφρασης σε ξένη γλώσσα αποσπάσματος έργου, που έχει γραφεί στην ελληνική, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως δείγμα για προσέλκυση ενδιαφέροντος ξένων εκδοτών με στόχο την πλήρη μετάφρασή του.

Η επιδότηση μετάφρασης αποτελεί το πρώτο στάδιο του GreekLit.gr, το οποίο θα εμπλουτίζεται και θα εξελίσσεται διαρκώς, καθώς μέσω του GreekLit.gr θα παρέχεται συνεχής ενημέρωση για δράσεις και ειδήσεις που αφορούν στα ελληνικά Γράμματα, ενώ θα δημιουργηθεί μία βάση δεδομένων με τους επαγγελματίες του κλάδου του βιβλίου και θα αναπτυχθούν προγράμματα για κινητικότητα και φιλοξενία συγγραφέων, εκδοτών και επαγγελματιών του χώρου (residencies).

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι κατόπιν πρωτοβουλιών του ΥΠΠΟΑ και σε συνεργασία με το αρμόδιο Υπουργείο Οικονομικών, ψηφίστηκε διάταξη για την εφαρμογή μειωμένου συντελεστή Φ.Π.Α. 6% τόσο σε e-books όσο και σε audio-books.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν. 4818/2021 (Α' 124) καθορίζεται μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 6% σε *“βιβλία και βιβλία για παιδιά, εκδόσεις αυτών οπτικές ή ακουστικές”*. Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω, εφαρμόζεται πλέον μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ 6% όχι μόνο στα έντυπα βιβλία αλλά και στα e-books και audio-books.

Επιπλέον, ως προς την προβολή και προώθηση του βιβλίου στην Ελλάδα και το εξωτερικό, σημειώνεται ότι το Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού βρίσκεται σε διαδικασία αναδιοργάνωσης της ελληνικής συμμετοχής σε διεθνείς εκθέσεις βιβλίου στο εξωτερικό, προσαρμοζόμενο στις ανάγκες που έχουν προκύψει από την κρίση της πανδημίας, αλλά και επικαιροποιώντας το μοντέλο προβολής και προώθησης, ώστε να ανταποκρίνεται στο σύγχρονο περιβάλλον του βιβλίου, ενώ στις προτάσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού στο πεδίο του σύγχρονου πολιτισμού περιλαμβάνεται και η γενικότερη αναβάθμιση τόσο της ελληνικής παρουσίας σε διεθνείς εκθέσεις βιβλίου όσο και της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου Θεσσαλονίκης με στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας του ελληνικού βιβλίου.

Υπενθυμίζεται ότι η 17^η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης, η οποία αναδιοργανώθηκε και προσαρμόστηκε στα νέα δεδομένα της πανδημίας αλλά και στο σύγχρονο περιβάλλον του βιβλίου, πραγματοποιήθηκε με απόλυτη επιτυχία. Ειδικότερα, η 17^η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης διήρκησε 11 ημέρες, κατά τις οποίες υπήρξαν συνολικά 210 εκδηλώσεις, 100 ώρες ζωντανής μετάδοσης, 4 κανάλια ταυτόχρονης μετάδοσης και 112 συμμετοχές εκδοτών και φορέων. Σε αυτές τις εκδηλώσεις συμμετείχαν 700 ομιλητές, εκ των οποίων περισσότερες από 40 διεθνείς συμμετοχές από σπουδαίους συγγραφείς σε 5 θεματικούς άξονες. Κατά τη διάρκεια της διοργάνωσης, πραγματοποιήθηκαν 3 φεστιβάλ, ενώ 57 εκδηλώσεις, 16 εκδοτικοί οίκοι και 8 πολιτιστικοί φορείς προέρχονταν από την Παιδική Γωνιά, τη Γωνιά των Εφήβων και τη Γωνιά των Εκπαιδευτικών. Επιπλέον, στις 6 ελληνογερμανικές επαγγελματικές συναντήσεις έλαβαν μέρος συνολικά 806 άνθρωποι ανάμεσα στους οποίους εκδότες, μεταφραστές, βιβλιοπώλες και στελέχη του εκδοτικού χώρου, ενώ σε 23 εκδηλώσεις είχαμε τη συμμετοχή της Ρωσίας στο πλαίσιο του έτους Γλώσσας και Λογοτεχνίας.

Στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης υπήρξαν συνολικά 1.186 αναρτήσεις σχετικές με την Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης ενώ καταγράφηκαν 144.576 λεπτά παρακολούθησης video. Τέλος, παρατηρείται ότι ποσοστό 35% των επισκεπτών ήταν ηλικίας 18-34 ετών, ενώ ποσοστό 28% των όσων παρακολούθησαν τη διοργάνωση προέρχονταν από Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Αγγλία, Γαλλία και Κύπρο.

Επιπροσθέτως, η Διεύθυνση Γραμμάτων του ΥΠΠΟΑ προωθεί τη μετάφραση Ανθολογιών Ποίησης και Διηγήματος από τα Κρατικά μας Βραβεία σε διάφορες γλώσσες για την προώθηση των ελληνικών γραμμάτων στο εξωτερικό. Έχει ολοκληρωθεί η μετάφραση και η έκδοση στα ιταλικά και ρωσικά. Ολοκληρώνεται η έκδοση στα γερμανικά, ενώ προγραμματίζεται επίσης η μετάφραση των Ανθολογιών σε Γαλλικά, Αγγλικά, Βουλγαρικά, Κινεζικά και Πορτογαλικά.

Ωστόσο, ουσιαστική πολιτική για το βιβλίο δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς τη σύμπραξη όλων των καθ' ύλην αρμόδιων υπουργείων, δηλαδή των υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών, με τη συνεργασία, κατά περίπτωση, και των υπουργείων Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Υπό αυτό το πρίσμα, η παρούσα κυβέρνηση έχει ήδη προαναγγείλει τον μετασχηματισμό του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού σε κατεξοχήν φορέα βιβλίου εντός του 2021 κατά τρόπο ώστε (α) να συγκλίνει σε αυτό όλο το οικοσύστημα του βιβλίου,

συμπεριλαμβανομένων των βιβλιοθηκών με τη συμμετοχή στη Διοίκηση εκπροσώπων των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εσωτερικών, (β) να αποκτήσει την οργανωτική δομή που απαιτείται προκειμένου να μπορεί να υλοποιήσει την εθνική στρατηγική βιβλίου και τις υποχρεώσεις που έχει κληρονομήσει από το ΕΚΕΒΙ, (γ) να αξιοποιηθεί η υφιστάμενη σημαντική πλην όμως παροπλισμένη υποδομή του ΕΙΠ, (δ) να μην υπάρχει επιβάρυνση των Ελλήνων φορολογουμένων με τη δημιουργία πολλαπλών φορέων. Το ΕΙΠ θα αναλάβει μεταξύ άλλων να υλοποιήσει δράσεις φιλιαναγνωσίας, εξωστρέφειας και ανάπτυξης και ανάδειξης του οικοσυστήματος του ελληνικού βιβλίου. Επιπλέον, θα αναλάβει να υλοποιήσει υπό την εποπτεία του ΥΠΠΟΑ προγράμματα για το βιβλίο που εκπορεύονται από τις προτάσεις του Υπουργείου που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης για τον κλάδο του βιβλίου όπως η στήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού του, αλλά και η κατάρτιση των επαγγελματιών του κλάδου, καθώς και όσα προαναφέρθηκαν σχετικά με τις εκθέσεις.

Μέριμνα όμως έχει ληφθεί και για τα πνευματικά δικαιώματα και το δημόσιο δανεισμό. Πιο συγκεκριμένα, το ΥΠΠΟΑ, σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας, προχώρησε πρόσφατα σε μία σημαντική νομοθετική ρύθμιση με στόχο την ενίσχυση της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας. Ειδικότερα, με το άρθρο 25 του ν. 4708/2020, υιοθετήθηκε η δυνατότητα του «dynamic blocking injunction» (δυναμικές αποφάσεις), ενός δυναμικού εργαλείου στην καταπολέμηση της διαδικτυακής πειρατείας, μεταξύ άλλων και στο χώρο του βιβλίου. Με τη νέα διάταξη, η οποία αντικαθιστά το άρθρο 66Ε του ν. 2121/1993, ενισχύεται η απαγόρευση πρόσβασης σε ιστοσελίδες με παράνομο περιεχόμενο, καθώς προβλέπεται μηχανισμός ταχείας αντίδρασης για κλώνους της αρχικής ιστοσελίδας, η οποία εμφανίζεται σε νέα διεύθυνση IP ή URL, εφόσον αποδεικνύεται ότι αφορά στο ίδιο περιεχόμενο. Έτσι περιορίζεται ουσιαστικά το φαινόμενο της διαδικτυακής πειρατείας, μειώνεται ο χρόνος απόκρισης και προστατεύεται αποτελεσματικά το πνευματικό έργο των δημιουργών και καλλιτεχνών.

Επιπλέον, ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ) επεξεργάστηκε και υπέβαλε στο ΥΠΠΟΑ σχέδιο νόμου για το δημόσιο δανεισμό βιβλίων, με σκοπό την τροποποίηση των διατάξεων του ν. 2121/1993. Παράλληλα, εξετάζονται από τον ΟΠΙ προτάσεις νομοθετικών τροποποιήσεων που έχει αιτηθεί ο οργανισμός συλλογικής διαχείρισης έργων του λόγου “ΟΣΔΕΛ”, ενώ σε επεξεργασία και εξέλιξη βρίσκεται η διαδικασία ενσωμάτωσης των άρθρων της οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στη ψηφιακή ενιαία αγορά καθώς και της της οδηγίας (ΕΕ) 2019/789 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 για τον καθορισμό κανόνων σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων που ισχύουν για ορισμένες επιγραμμικές μεταδόσεις ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και αναμεταδόσεις τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων, και για την τροποποίηση της οδηγίας 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Ακόμη αναφορικά με τη στήριξη της αλυσίδας αξίας του βιβλίου επισημαίνεται ότι έχει ήδη υπογραφεί από 9.9.2020, μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του ΟΑΕΔ για τη στήριξη του κλάδου του βιβλίου.

Με στόχο την ενίσχυση της φιλιαναγνωσίας και τη διευκόλυνση της προμήθειας βιβλίων εκ μέρους των νέων έως 24 ετών, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού σε συνεργασία με τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), έχει προχωρήσει στην υλοποίηση νέου, ειδικού, επιπλέον των κλασικών υφιστάμενων προγραμμάτων του ΟΑΕΔ προγράμματος επιδότησης αγοράς βιβλίων συνολικού ύψους €1,2 εκατ., μέσω της παροχής πιστωτικών σημειωμάτων (voucher) €20 για 60.000 δικαιούχους. Το voucher μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε οποιοδήποτε από τα συνεργαζόμενα με το πρόγραμμα βιβλιοπωλεία, για την αγορά όσων και όποιων βιβλίων επιλέξει ο δικαιούχος, εξαιρουμένων των σχολικών βιβλίων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων (βιβλία που χορηγούνται δωρεάν από το Υπουργείο Παιδείας) ή άλλων ειδών. Η αγορά του βιβλίου μπορεί να γίνει είτε με φυσική παρουσία του δικαιούχου στο κατάστημα είτε εξ αποστάσεως, από την 1η Ιουνίου 2021 έως τις 21 Οκτωβρίου 2021.

Ακόμη, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 40 του Ν. 3905/2010, αντίτυπα των βιβλίων που βραβεύονται με Κρατικό Λογοτεχνικό Βραβείο αγοράζονται από το ΥΠΠΟΑ, προκειμένου να διανεμηθούν σε Τμήματα Νεοελληνικών Σπουδών Σχολών του εξωτερικού

και του εσωτερικού, σε Βιβλιοθήκες, καθώς και σε σωφρονιστικά καταστήματα (ενηλίκων και ανηλίκων). Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού στο πλαίσιο υλοποίησης της πολιτικής βιβλίου και προώθησης της φιλαναγνωσίας, και συνεκτιμώντας τις συνθήκες που διαμορφώνει η πανδημία για τον κλάδο του βιβλίου, ενέκρινε προσφάτως την αγορά βιβλίων βραβευμένων με Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία κατά τα έτη 2012 - 2016 (εκδόσεις 2011-2015).

Τα βιβλία που βραβεύθηκαν με τα Κρατικά Λογοτεχνικά Βραβεία το 2017 και το 2018 έχουν ήδη αγορασθεί από το ΥΠΠΟΑ και διανέμονται σταδιακά. Σε εκκρεμότητα είχε παραμείνει η αγορά των βιβλίων που βραβεύθηκαν από το 2012 έως και το 2016 (βιβλιοπαραγωγές 2011-2015), ωστόσο η εκκρεμότητα αυτή έχει αρθεί με την παρούσα πρωτοβουλία του ΥΠΠΟΑ, που έρχεται να συμβάλει ενεργά στην ενίσχυση της αλυσίδας του βιβλίου.

Η αγορά των βιβλίων θα υλοποιηθεί με τη συνεργασία του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού που θα καλύψει το κόστος για την αγορά έως του ποσού των 60.000 ευρώ από το ποσόν χρηματοδότησης που έχει ήδη λάβει από το ΥΠΠΟΑ κατά το έτος 2020 για την υποστήριξη και υλοποίηση δράσεων στην Ελλάδα και τον διεθνή χώρο και που παραμένει αδιάθετο έως σήμερα εξαιτίας της ματαίωσης των εκδηλώσεων λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που δημιουργήθηκαν από την πανδημία του Covid-19.

Επιπλέον, μεταξύ του ΥΠΠΟΑ και της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Τύπου και ΜΜΕ της Ρωσικής Ομοσπονδίας τον Σεπτέμβριο του 2017 υπογράφηκε Μνημόνιο Συνεργασίας στους τομείς της λογοτεχνίας, μετάφρασης και εκδοτικής παραγωγής με πενταετή ισχύ 2017-2022, το οποίο βρίσκεται σε φάση υλοποίησης κατόπιν πρωτοβουλίας του Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Ως προς το πρώτο ερώτημα, επισημαίνεται ότι το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού δεν θα μπορούσε να γνωρίζει εκ των προτέρων σχετικά με την κατάσχεση κινητών στοιχείων, όπως τα αναφερόμενα στην υπό κρίση ερώτηση βιβλία των εκδόσεων Γαβριηλίδη. Σε κάθε περίπτωση όμως, το ΥΠΠΟΑ μόλις ενημερώθηκε σχετικά, έσπευσε να αναλάβει πρωτοβουλίες για τη διάσωση των κατεσχεμένων βιβλίων, όπως άλλωστε έχει αναφερθεί και σε Δελτίο Τύπου του ΥΠΠΟΑ, το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στο διαδικτυακό του ιστότοπο: <https://www.culture.gov.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=3827> μέσω του εποπτευομένου φορέα του, του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού (ΕΙΠ). Σε κάθε περίπτωση, η πολιτιστική και πνευματική αξία του βιβλίου είναι άυλη και τα πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα των δημιουργών δεν απειλούνται ούτε θίγονται, αλλά αντιθέτως προστατεύονται και διαφυλάσσονται με πρωτοβουλίες σαν αυτές που περιεγράφηκαν ανωτέρω.

Ως προς το δεύτερο ερώτημα, επισημαίνεται ότι ο Ν. 4172/2013, του οποίου ζητείται η τροποποίηση στο πλαίσιο της υπό κρίση ερώτησης, είναι αρμοδιότητας του συνερωτώμενου Υπουργείου Οικονομικών, ως εκ τούτου το ΥΠΠΟΑ δεν είναι αρμόδιο για την τροποποίηση του.

Ως προς το τρίτο ερώτημα, σημειώνεται ότι οι σχολικές βιβλιοθήκες υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του συνερωτώμενου Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, ως εκ τούτου το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει επί του συγκεκριμένου ερωτήματος. Ειδικότερα ως προς το α' σκέλος του τρίτου ερωτήματος, με βάση τα όσα αναλυτικά αναφέρθηκαν ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι η παρούσα πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟΑ έχει μεριμνήσει κατά τρόπο ουσιαστικό και θα εξακολουθεί να μεριμνά για το χώρο του βιβλίου συνολικά και τους επαγγελματίες που τον απαρτίζουν.

Ο Υφυπουργός
Πολιτισμού και Αθλητισμού
Νικόλας Γιατρομανωλάκης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως Σύγχρονου Πολιτισμού
3. ΓΔΣΠ